

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Καθηγητής Πέτρος Βασιλειάδης

Εξαιρετικώς Επείγουσ
Θεσσαλονίκη, 4-9-2008

ΠΡΟΣ: Τα ΜΜΕ

ΘΕΜΑ: ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ

Οι αλλαγές που έχουν επέλθει τα τελευταία χρόνια στην ελληνική κοινωνία, η διαμόρφωση μιας κατάστασης πολιτιστικού πλουραλισμού στην κοινωνία και το μαθητικό πληθυσμό, οι μεταναστεύσεις, η ευαισθησία για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα προσωπικά δεδομένα, αποτελούν βασικούς λόγους για τους οποίους ήρθε πάλι στο προσκήνιο το θέμα του μαθήματος των θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Το Τμήμα Θεολογίας του ΑΠΘ, ευαίσθητο πάντοτε απέναντι στις κοινωνικές εξελίξεις και τους προβληματισμούς που προκαλούνται από αυτές, θεωρεί ότι είναι η κατάλληλη στιγμή για να πραγματοποιηθούν ορισμένες παρεμβάσεις που μακροπρόθεσμα θα αντιμετωπίσουν τα σχετικά με το μάθημα των θρησκευτικών προβλήματα. Με το θέμα αυτό άλλωστε έχει ασχοληθεί και το Συμβούλιο της Ευρώπης. Η Σύσταση 1720/2005, την οποία απηύθυνε προς τις χώρες-μέλη του, μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την επιλογή των απαραίτητων ρυθμίσεων.

Επί του θέματος λοιπόν αυτού το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος Θεολογίας του ΑΠΘ με την ευκαιρία της έναρξης του σχολικού έτους στην πρώτη του φετινή συνεδρία κατέληξε μετά από διεξοδική συζήτηση στο συμπέρασμα, ότι στο φλέγον αυτό ζήτημα θα πρέπει να ισχύσουν οι εξής αρχές:

1. Όλοι οι μαθητές του Σχολείου πρέπει να παρακολουθούν ένα μάθημα που σχετίζεται με τη θρησκεία.
2. Το μάθημα θα πρέπει καταρχήν να είναι υποχρεωτικό για όλους τους μαθητές και να μην έχει ομολογιακό χαρακτήρα αλλά πολιτιστικό και να αποσκοπεί στην παροχή γνώσεων. Το μάθημα βέβαια των θρησκευτικών, σύμφωνα και με τη σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις τοπικές θρησκευτικές παραδόσεις. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να βρεθούν οι κατάλληλοι τρόποι, ούτως ώστε να μη τίθενται ζητήματα συνείδησης.
3. Το μάθημα των θρησκευτικών συνταγματικά ανήκει στην αρμοδιότητα του κράτους, η οποία εκφράζεται μέσω των υπεύθυνων εκπαιδευτικών φορέων του και ρυθμίζεται με βάση εκπαιδευτικά κριτήρια. Στην υπόθεση μπορούν να έχουν λόγο οι θρησκευτικές κοινότητες μόνο στο βαθμό που προσβάλλονται οι θρησκευτικές τους αντιλήψεις.

4. Το ισχύον Σύσταγμα στο άρθρο 16 παρ. 2 προβλέπει την ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης, η οποία όμως πρέπει να ερμηνεύεται με βάση τα σύγχρονα πολιτιστικά και κοινωνικά δεδομένα.

Για την αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής το Τμήμα Θεολογίας σε πρώτη φάση καταθέτει δύο προτάσεις. Σύμφωνα με την πρώτη πρόταση θα μπορούσε να υπάρξει ένα κοινό μάθημα πολιτιστικού και γνωσιακού χαρακτήρα, το οποίο θα είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν όλοι οι μαθητές, σύμφωνα με την προαναφερθείσα δεύτερη αρχή. Σύμφωνα με τη δεύτερη πρόταση, μπορεί να βελτιωθεί το υπάρχον μάθημα, παίρνοντας έναν περισσότερο οικουμενικό και πολιτιστικό χαρακτήρα, με στόχο να το παρακολουθούν καταρχήν οι Χριστιανοί. Ταυτόχρονα πρέπει να προστεθεί ως εναλλακτική δυνατότητα, για όσους δεν θα ήθελαν να το παρακολουθούν για λόγους συνείδησης, ένα δεύτερο μάθημα διαθρησκευτικό ή γνωριμίας με τις θρησκείες του κόσμου. Στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε να δοθεί η δυνατότητα σε όλους τους μαθητές να επιλέγουν να παρακολουθήσουν όποιο από τα δύο θα ήθελαν, χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να δηλώσουν το λόγο της επιλογής τους. Έτσι, δεν θα είναι απαραίτητο να ζητήσουν εξαίρεση για λόγους συνείδησης, αφού θα έχουν τη δυνατότητα επιλογής.

Για την υλοποίηση οποιασδήποτε από τις παραπάνω προτάσεις πρέπει να μετεκπαιδευτούν οι υπηρετούντες θεολόγοι στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, αφού κατά τεκμήριο είναι οι μόνοι ειδικοί για να διδάξουν οτιδήποτε σχετίζεται με τη θρησκεία ή τις θρησκείες. Τα Θεολογικά Τμήματα διαθέτουν την απαραίτητη υποδομή για να ανταποκριθούν στην ανάγκη αυτή, αφού στο πρόγραμμά τους περιλαμβάνονται θρησκευολογικά, κοινωνιολογικά, φιλοσοφικά, πολιτιστικά και παιδαγωγικά μαθήματα. Ταυτόχρονα μια μερική αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών τους σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, πράγμα που το Τμήμα Θεολογίας του ΑΠΘ ήδη μελετά, μπορεί να καταστήσει εμφανέστερη τη δυνατότητά τους αυτή με την καθιέρωση μιας ειδικής κατεύθυνσης για την εκπαίδευση.

Είναι αυτονόητο, ότι οι παραπάνω σκέψεις δεν εξαντλούν το θέμα στην ολότητά του. Το Τμήμα Θεολογίας επιφυλάσσεται να επανέρθει και να αναπτύξει το θέμα λεπτομερέστερα.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Πέτρος Βασιλειάδης